

Sygn. akt II PSK 112/21

POSTANOWIENIE

Dnia 18 sierpnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa K. O.
przeciwko S. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o odprawę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 sierpnia 2021 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 19 grudnia 2019 r., sygn. akt XXI Pa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2050 (dwa tysiące dwadzieścia pięć) złotych tytułem kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy w W. wyrokiem z dnia 19 grudnia 2019 r. oddalił apelację wniesioną przez powoda K. O. od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. z dnia 30 stycznia 2019 r., oddalającego powództwo o zapłatę na rzecz powoda od pozwanej S. Sp. z o.o. w W. odprawy w kwocie 23.000 zł.

Powód K. O. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 19 grudnia 2019 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 378 § 1 k.p.c., a także naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 42 § 1 k.p.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywistą zasadność tego środka zaskarżenia oraz na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego.

Uzasadniając oczywistą zasadność swojej skargi kasacyjnej, skarżący podniósł, że zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza przepisy postępowania, tj. art. 378 § 1 k.p.c., ponieważ Sąd drugiej instancji nie rozpoznał wszystkich zarzutów sformułowanych przez skarżącego w apelacji. Sąd Okręgowy nie dokonał oceny najpoważniejszego zarzutu zgłoszonego w treści apelacji, tj. naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 42 § 1 k.p., polegającego na dokonaniu nieprawidłowej wykładni tego przepisu, skutkującej uznaniem, iż przepis ten w okolicznościach sprawy nie znajdował zastosowania, a czynności pracodawcy względem powoda, w zakresie zmiany stanowiska pracy oraz zakresu obowiązków, mogły być dokonane przez zarząd spółki, nie zaś przez jej radę nadzorczą, stosownie do brzmienia art. 210 Kodeksu spółek handlowych. Wskutek tego uchybienia doszło do nieprawidłowej kontroli apelacyjnej wyroku Sądu pierwszej instancji, gdyż z uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia nie wynika, dlaczego zarzut ten nie zasługiwał na uwzględnienie i nie mógł stanowić podstawy do zmiany wyroku zaskarżonego apelacją. Zdaniem skarżącego, za przejaw merytorycznego rozpoznania przez Sąd okręgowy zarzutu nr 2 apelacji dotyczącego naruszenia art. 42 § 1 k.p. nie sposób było bowiem uznać fragmentu uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego, w którym Sąd ten stwierdził, że „Co do zasady prawidłowa jest też ocena prawna zaprezentowana przez Sąd pierwszej instancji. Wprawdzie można zgodzić się z twierdzeniami apelacji, jednakże nie są to uchybienia na tyle istotne, aby mogły skutkować wydaniem wyroku reformatoryjnego, zgodnie z żądaniem powoda”.

Występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne skarżący zawarł z kolei w pytaniu: „Czy wobec członka zarządu spółki osobowej lub kapitałowej, związanego ze spółką stosunkiem korporacyjnym i wykonującego funkcję zarządzającego, zatrudnionego jednocześnie w tej spółce na podstawie umowy o pracę na określonym stanowisku, w sytuacji dokonania przez organy spółki zmian w strukturze organizacyjnej tej spółki skutkujących zmianą jego stanowiska pracy i zakresu obowiązków względem pierwotnie określonych w umowie o pracę, w tym

pod względem merytorycznym, ale wpisujących się w zakres czynności zarządzania, przy jednoczesnym braku zgody pracownika na zmiany w sferze jego praw i obowiązków pracowniczych, spółka, działając poprzez swoje organy jako pracodawca powinna zastosować wypowiedzenie zmieniające, o którym mowa w art. 42 § 1 k.p., czy też nowe stanowisko pracy i zakres obowiązków stają się skutecznie nadane i zastępują wypowiedzenie zmieniające z chwilą podjęcia odpowiedniej uchwały przez organ Spółki wyznaczony do podejmowania czynności z zakresu prawa pracy względem członków jej zarządu”?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste

naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 3989 § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Z kolei w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze, oznacza to w praktyce, że zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNAPiUS 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i

abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącego nie spełnia wyżej określonych kryteriów.

Odnosząc się do mającego uzasadniać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej twierdzenia skarżącego, jakoby Sąd drugiej instancji nie odniósł się do apelacyjnego zarzutu naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 42 § 1 k.p., Sąd Najwyższy zauważa bowiem, że umknął uwadze skarżącego poświęcony tej kwestii fragment uzasadnienia zaskarżonego obecnie wyroku, w którym Sąd Okręgowy wyraźnie stwierdził, że „Należy zgodzić się ze stroną powodową co do tego, że powód nie musiał zgadzać się z prezesem co do wszystkich zagadnień, Jako członek zarządu miał prawo i obowiązek wyrażać i argumentować swoje zdanie w określonych kwestiach istotnych dla działalności spółki oraz głosować nad podjęciem stosownych uchwał. Powyższe nie zmienia jednak faktu, że przedmiotowe postępowanie nie dotyczy zarówno ewentualnej zgodności z prawem uchwał spółki, czy też odwołania od rozwiązania umowy o pracę, jak i ewentualnych wadliwości w zakresie wręczenia bądź niewręczenia wypowiedzenia wynikających z umowy o pracę warunków zatrudnienia”. Równocześnie Sąd drugiej

instancji podkreślił, że „podnoszone w tym przedmiocie argumenty strony powodowej nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, a Sąd pierwszej instancji słusznie skupił swoją uwagę na zweryfikowaniu, czy zaistniały przesłanki do zasądzenia żądanej przez powoda odpłaty”.

Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, że zacytowany fragment uzasadnienia potwierdza, że Sąd Okręgowy w sposób wyczerpujący odniósł się do wspomnianego wcześniej zarzutu apelacyjnego, a to, że go nie podzielił, nie mogło być uznane za naruszenie art. 378 § 1 k.p.c., w szczególności zaś za kwalifikowane naruszenie tego przepisu. Fragment ten stanowił równocześnie element oceny prawnej roszczenia będącego rzeczywistym przedmiotem sporu w sprawie, który nie dotyczył wszak prawidłowości zmian organizacyjnych dokonanych przez pozwaną oraz będącej konsekwencją tych zmian zmiany zakresu czynności skarżącego w ramach łączącego go z pozwaną stosunku pracy.

Nie stanowi również istotnego zagadnienia prawnego pytanie sformułowane przez skarżącego, nazwane przez niego istotnym zagadnieniem prawnym. Co już wyżej zostało bowiem podniesione, istotne zagadnienie prawne musi bowiem, między innymi, zostać sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń oraz pozostawać w związku ze sprawą (jej rzeczywistym przedmiotem). Tymczasem problem podniesiony w pytaniu skarżącego dotyczy wykładni art. 42 § 1 k.p., a w szczególności określenia sytuacji, w których przepis ten musi znaleźć zastosowanie w stosunku do członka zarządu spółki, związanego ze spółką nie tylko stosunkiem korporacyjnym, ale także stosunkiem pracy. Natomiast spór w sprawie dotyczy wyłącznie tego, czy zachowanie skarżącego spełniło negatywne przesłanki prawa do odpłaty pieniężnej przewidzianej w łączącej strony umowie o pracę. Sądy, uwzględniając poczynione w sprawie ustalenia faktyczne, z których wynikało, że skarżący, nie usprawiedliwiając swej nieobecności, nie stawiał się na posiedzeniu Komitetu ds. Wniosków Faktoringowych oraz odmówił wykonania poleceń przełożonego (prezesa zarządu pozwanej), uznali zaś, że zachowania te stanowiły rażące naruszenie obowiązków określonych w umowie o pracę, które należało utożsamiać nie tylko z obowiązkami wprost wymienionymi w tej umowie, ale również z pozostałymi podstawowymi obowiązkami pracowniczymi, co

powodowało, że owe negatywne przesłanki prawa do spornej odprawy zostały spełnione.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że skarżący nie wykazał potrzeby merytorycznego rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 9 ust. 1 pkt 2 w związku z § 2 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, orzekł jak w sentencji postanowienia.